

Kedves Órák

Szépirodalmi, gazdasági és ismeretterjesztő képes hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
 Ide intézendők az előfizetések legcélszerűbben posta-
 utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
 a regénymelléklettel együtt:
 Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**
 Negyedévre **3 korona.**

REGÉNY.
 (4. közlemény.)

ÁLDATLAN ÉVEK.

írta: Rudnyánszky Gyula.

Ha szántani mentek, hátul kerültek a kerten át, hogy ne lássák egymást. Szinte röstelkedtek, hogy ők most ilyen közönséges paraszti mesterségre adták a fejüket.

Megtörtént továbbá az a csoda is, hogy egy élelmes, elszánt zsidó koresmát nyitott Lovason.

Emberemlékezet óta Lovason sohase volt koresma. De minek is lett volna? Ott ugyan koresmáros meg nem élhetett. Hiszen tárva-nyitva volt minden ház, minden pinczehajlék vendégfogadó.

Jobb időkben a lovasi nemesek kiálltak az út közepére s minden arra menőt megfogtak vendégnek. Ha nem akart maradni, lefülelték s mikor odább készült állni, egy dézsa ó-bort öntöttek a nyaka közé.

Most pedig odáig súlyedtek az erkölcsök és odáig fejlődött a nyomorúság, hogy Lájbli Simon, valahonnan a zabhegyező Árvából lekényszeredett lovasi regálébérlőnek és pálinkamérést nyitott.

Pálinkán kívül palaczkokban sört mért és szódát árult. De bort nem mert mérni, mivel agyonütéssel fenyegették, ha bora is lesz. Mert hát hol teremhet még a világon bor, mikor már Lovason sem terem?

A bor valóságos vörös posztó volt a lovasiaknak. Ha valaki bort emlegetett előttük, mindjárt bieskát

rántottak elő és vérben forgott a szemük. Sört ittak, meleg, poshadt árpalevet. Undorodtak tőle, de itták. Talán önsanyargatásból avagy azért, hogy végkép megszokjanak ilyenformán az ivásról és idővel elfelejthessék, hogy Noë szőlőtökét is csempészett be a bárkába.

A lovasi nemesek zülleni kezdtek, némelyiknek olyan volt köztük az ábrázata, mint a bakonyi zsi-ványnak.

Aztán kezdtek eladogatni a földjeiket.

— Garázda Gergely eladta a szőlőjét! — hiesztelte Karvaly Józsi a koresmában, mikor az első adásvétel megtörtént.

— A szőlőjét? A szőlőjét adta el, mondod? — nevetett Kajász Bertalan és kétségbeesetten félrefintorította az arcát.

III.

Áldatlan évek voltak azok, nagyon áldatlan évek. Miska Bálint elvesztette a régi jókedvét.

Makaesul siratta a gyönyörű szőlőjét és makaesul ragaszkodott a régi áldott hegyhez.

Mindennap kijárt a hegyre.

Kampós botot vett a kezébe, a kalapját szemére vágta és kiballagott.

Parlagon állt az egész telke.

Eladta a Paloznaki-féle birtokát, abból élt, hanem a szőlőjét érintetlenül őrizte. Azt a szentséges szűz földet ugyan nem fogja megrontani holmi krumpli, bab, tök és kukoricza.

Ha szőlőt nem terem, ne teremjen semmit!

Megállt a szilvás szélén és elmerengett.

Aztán bejárta a barázdákat.

Itt állottak sorban a kadarkák, itt a góhérok, — ez csupa szagos volt, amaz meg mind fekete. A muskotály azon a részen termett, a téli fajta pedig a másikon.

Végignézegette napról-napra.

És fáradtan tért vissza a hajlékhoz és törülgette izzadt homlokát.

Odatámaszkodott a kolna vedlett falához és könyes szemekkel nézte a vén tökét, mely ott a fal tövében még mindig élt. Gyümölcsöt nem hozott már, de élt és ölelte a présház falát indáival.

— Öreg hirmondó, te hű maradtál! — mondotta neki százszor is, és megsímogatta minden levelét.

Aztán a szeme könnybeborult és úgy nézett maga elé a levegőbe sokáig.

Lovas Gedeon ütött a vállára, az riasztotta föl bús álmodozásából.

— Ugyan sohse sirasd, nem érdemli az meg, pajtás!

— Nem érdemli meg, Geda? Te beszélsz így?

— Én hát, rossz fajta volt, pusztuljon.

— Rossz fajta? Mi bajod, ember, hogy így belém kötsz?

— Beléd kötök, én? Eszemágában sincs.

— Hát akkor mit kisebbited a veszteségemet?

— Mert azt tartom, hogy az olyan asszony nem érdemli meg.

— Miféle asszony?

— Már mint a Katicza.

— Katicza? Az én hű feleségem? Már meg azt bántod!

— Hű! Az ám! De milyen! Ugyan, Bálint, ne mókázz! Hiszen az imént is őt sirattad.

— A feleségemet, én?

— Hát semmit se tudsz te, Bálint? — csodálkozott Lovas Gedeon.

— Mit kellene tudnom?

— Mikor jöttél ki a hegyre?

— Még tegnap este.

— Még tegnap este? És azóta otthon sem voltál?

— Nem.

— Nem is beszéltél senkivel?

— Nem.

— No persze, hogy akkor még nem tudhatod, hogy mi történt.

— Hát mi történt?

— Eredj haza, pajtás. Üres a fészked!

— Üres?

— Az asszony elment.

— Ej, ne kötözködj' már, Geda, a szegény emberrel.

— De mikor mondom, hogy itt hagyott. A Sikér János fiával.

Miska Bálint fejében csak most kezdett derengeni.

A felesége, az ő Katiczája, megszökött tőle! A Sikér János fiával, azzal a tintanyaló Sikér Zsigával.

— A fiam! A fiam! A Gyuriczám! — ordított fel egyszerre Miska Bálint és futni kezdett a falu felé.

Lovas Gedeon utánakiabált, hogy az asszony a gyereket nem vitte magával. De Bálint már nem hallotta a szót, rohant le a hegyről vérbenforgó szemekkel.

— Mese az, nem lehet valóság, — gondolta magában az úton, hogy az ő Katiczája, az ő édes felesége így megfeledkezett a hitvesi hűségéről.

(Folytatjuk.)

Kopott a húr...

*Kopott a húr a régi ócska lanton,
Elnyütte rég a bán, a fájdalom;
Fájó dall zengett sok-sok síri hanton,
S arról, kit nem föld még a sírhalom.*

*Érzelmimnek hű tolmácsolója
Hangos kísérem vándorútamon,
Kevés örömöm veled volt megosztva
S velem is sírtál, ha bán volt dalom.*

*Szerelmem zsenge-korút mikor éltem,
S ábrándos lelkem messze-messze szállt:
Bűvös-bájos hangod kísért el engem,
Mely a szívekben visszhangra talált.*

*S mikor az ábránd egy-egy letűnt képét
Sírba temették s csak szívemben élt,
Panaszhang jelzé húrjaid rezgését
S ajkamon a dal bán hangot cserélt.*

*S a vesztett éden bánatát, keservét
Oly szívhezszólón s fájón zengted el...
Mikor az álmok büszke, merész tervét
Porbaomolni látta e kebel.*

*Elnyűtt, kopott a régi ócska húr már,
Mint szívemben a régi érzelem.
A lant nem zenghet régi igaz hangján,
Ha a szívben kihalt a szerelem.*

Erdélyi Sándor.

Álom az üstökös útjából.

Irta: Jókai Mór.

Futott az üstökös átkos hosszú útján. Háromszáz esztendő kell rá, míg egyszer a nap körül megfordul, de hisz a földön túl nincsen idő, a nap áll, nem számlálja senki jöttét és lementét.

Az ő útja nem rendes, mint a többi bujdosóé, melyeket a nap büvereje maga körül csóvál, mint égő parittyaköveket, — hosszú ecclipticus kör van számára írva az égen, melynek iver a messze végtelenben vész el, a magas tejút fölött, láthatatlan sötétségben. Ott fut ő számkivetve, elhajítva a levegőtlen ürben, naponkint oly utat rohanva be, minőt a föld századok alatt sem végez s itt messze nyulik a sebes rohanástól kilövelő lángsörénye, millió mértföldeket foglal el az örök sötétségből, s mindig átkozottabban rohan, lángüstöke mindig egyre növekszik, úgy látszik, mintha kiröpült volna a világból, s menne világbontó hatalommal felgyújtani a csillagegyetemet és a fekete éjt. De a nap kötve tartja őt, s legsebesebb rohantában visszatéríti a megnőtt szörnyeteget, mely lángokat okádva süvöltött át az égen, visszavonja őt magához... haraggal, elkényszerülve enged ez a láthatatlan hatalomnak, s újra megjelenik századok elmúltán s ijeszti szokatlan képével a csillagegyetemet, útja meglassodik közel megy a naphoz, elhagyja rabolni lángsugarait, egy-egy nap alatt tesz egy órányi fáradt, lankadt utat, megszelidülve, meghúnyáskodva, míg a csillagok nagy zsarnoka újra elhajítja magától, hosszúra eresztve a láthatatlan láncot, melynélfogva őt megfogva tartja.

Hah! Ha egykor a láncznál fogva kirántaná a napot álló helyéből, mint elragadja a nekiböszült paripa a gyepelőbe akadt lovagot, s ragadná őt szolgabujdosóival, földjeivel, holdjaival együtt keresztül a széles világon, kivéve az álló csillagokat forgó tengelyeikből, szétbontva az örök világrendszert!...

Együtt bujdoslam én is ő vele. Iszonyu vétek, minőnek e földön neve nincs, kényszerite e kárhozatra... Multak emlékében s a jövődök tudásában van a kárhozat fullánkja... Látni mindent, tudni mindent, jóvá nem tehetni semmit. Futni a gondolat elől, és nem menekülhetni tőle, örökre hozzálánczolva lenni egy eszméhez, mely irtózáttal tölti be a lelket és nem tudni feledni! csak egy perczig elfeledni.

Millió és millió lélek forronga az örökké égő tűzben. Sápadt, vérehaigyot arczok, büneik homlokaikra írva, kiket büntető erőszak kényszerít egymásnak iszonyu vétektudásukat elmondani, nem beszélni egyébről, mint elkövetett szörnyetteikről, nem hallani egyebet, mint kétségbeesett megbánás szavait.

A tiszta anyagtalán lángban, mint sötét árnyékok rajzolóak magukat az elesett lelkek, futva, szüntelen futva, öneszméik furiái elől; egyik hallgatag, merev arcz, kinosan fölnyitott szemekkel, mindenkinék szemébe néző; másik arcztalán sötét kép, hosszú fátyol alatt, nem tudni, hol van a fej, hol a tagok? itt-ott megmozdul néha s nem tudni mi? majd kinosan vonagló, képtelen termetek, egy-egy lánczra kötött fő, egy elszakadt kar, mely törrel kezében kerget egy nyugtalan repkedő szivet; — vékony, nyurga fehér szörnyalakok, mik hirtelen elterülnek, elvastagodnak, kétségbeejtő óriásokká nőnek, s ismét összeesnek, végtelen parányiá lesznek, egy porszem milliómod részévé, s még akkor sem szünnék meg élni, sem a kifeszülés, sem az összeszorulás nem szabadítja meg őket az élettől.

Jó, hogy csak álom...

S midőn eljönnek a vértettek képei, miket minden lélek ide hoz magával. A hűtlen nőnek a férj bedült sirja, a gyilkosnak a megölt halálarcza; éhenholt árvák fagyos, fázó, didergő alakok rémképei, vérrel irt betűk, szelid szenvedők könyező arczai, miknek minden vonása azt kérdezi: miért bántál így velem? — nem átkoz, nem fenyeget, csak némán, szenvedve jó, mintha mondaná: te miattad kárhoztam el, de mégis szeretlek, nyomoruvá tettél, pedig boldogithattál volna, láss szenvedni örökre.

S midőn azoknak arczai találkoznak egymással, kik a földön egymást szerették, ártatlannak, szentnek tartották s most látják itt megalázva, elítélve; apa és fiu, nő és férj, testvérek, barátok ráösmernek egymás arczára, leolvassák róla a le nem törölhető bűnök jegyeit, s futnak egymástól és ismét találkoznak. A lélek érzi ősi tisztaságát, iszonyodik a bűntől, nemes iszonyat győtri annak árnyékától is, s mégis viselnie kell a foltokat, mik reá ragadtak s miktől, mint önfekélyeitől a test, önmaga legjobban irtózik. S ha ilyenkor azon arczot, melyet egykor édelegve csókolt, most fekélyekkel elrútitva látja s mégiskénytelen azt ósmerni, kénytelen tudni: hogy egykor szeretéd!

Mi volna a pokolnak minden kárhozatja, ha az emlékezet örökélete nem volna benne! Örülj szerencsétlen, kit az élet gondolatja bánt, áldd az istent és féld a halált, mert az életnek álmai vannak, mikor az emlékezet elhagy, de az örök életben nincs felejtetés, sem álom, sem szórakozás...

Futott az üstökös mérhetlen utakon. Fölszedte mindenütt, amerre ment, a bolygó lelkeket s a hulló csillagokat, mik elkárhozva estek belé az égről, mint repülő bogár az égő szövétnekbe.

Futott, futott. Minden háromszázadban megkerülte egyszer a napot, minden háromszázadban megkérde egyszer a nagy zsarnokcsillagtól: mikor lesz vége az örökkévalóságnak?

Soha, soha...

Az elkárhozottak lelkei sirva fetrengtek az emlékezet kínjai között s kérdék: mikor lesz vége az emlékezetnek?

Soha, soha...

Ahány csepp harmat az égből lehull, ahány csillag a tejutat fehérré teszi, ahány fővényszemet egy vihar fölragad: annyi század elég-e, hogy a lélek elmuljék? vége lesz-e akkor?

Soha, soha...

... Az első csillagfutás be lön fejezve. Az üstökös visszatért a csillagok közé. Ismét lehete látni vésszel fenyegető alakját az égen, amint lobogó sörényével elhalványítja a csillagokat s a földhöz közel jött.

S mi volt neki a föld? A büszke emberméltóság tanyája, mely azt hiszi, hogy az egész ég ő körülte forog? — Egy kised pislogó kékfényű csillag, legkisebb azok között, melyek az égen ragyognak. Az üstökös útja keresztülvágta a bolygók rendszeres útjait, erőszakos rázkódással megfordítva az évszakot, telet hozva elő derék nyárban, melyekhez közel ért; apró bolygó gömbök, apró laktalan holdak repültek el mellettünk, némelyik vulkánokkal volt tele, melyek szüntelen égtek, füstölögtek, másik már ki volt égve s jég és hó fődte; fehér volt; — egy csillag sötétvörös volt, földje, növényei haragosvörösbe öltözve, s mindenik oly csodás ösmeretlen lényekkel lakott; — némelyik körül fényes gyűrű forgott, atmosphaericus lángöv, — másik számtalan holdakkal volt körülcsillagozva, s egy csillag három

darabba volt szakadva, tán belső tüzetől iszonyuan szétvetve? Másutt testvércsillagok futottak egy pályát egymás-körül tánczolva, keringve.

Közel jövénk a földhöz. Az örökkévalóságban, mult és jövőndő egyetlen álló perc. A föld még akkor a multban élt, Krisztus előtti századok multjában.

Tudtam; hogy egykor a föld volt hazám. A halál visszavitt születésem előtti időkbe századokkal, ezredekkel, s jelennek láttam mindazt, miről egykor, mint multról hallék beszélni.

Kerestem azon helyet, hol születtem, Magyarhont. — Sötétlő bércek láncolataitól körülveve, végtelen tenger képe állt előttem, melybe három folyóvíz szakadt. Felszínén csodás delphinek úszkáltak, magas szökőkutakat lövelve orlyukaikból a légbe, futó szél barna habfodrokat hajtott maga előtt s kiterjesztett szárnyu vitorlaesigákat; néha a halászhéja csapott el a néma vizek fölött, fehér szárnyaival korholva a habot s víz közül kiálló, bokros sziklák mögül megjelent a halfarku habléány, piros

Kacérság.

kagylókkal fésülte zöld haját s aranypikkelyes farkával csapdosta a vizet s bele énekelt a nappali éjbe s feltepte a viz fenekéről a csodás virágot és a tarka csigát, melynek csak üres héjja maradt meg ott, később a puszta homokban néma tanujául az elmúlt világnak.

Ez volt Magyarország. Tengerfenék, hol mindazon csodák, mik az ember szeméit kerülik, mik csak addig élnek, míg a hir rólok nem beszél, ütöttek zajtalan tanyát. Tengertünemények, minőket szélesendes éjszakákon lát a babonás hajós, ki a tengeren eltévedt fölfedezetlen sziklás szigetek közül előjön, és hallja távoli megrontó énekeiket, és azt hiszi, hogy álmodik.

Néhány napig égett az üstökös az égen, azután újra letűnt onnan, ment, ki tudja merre? ki tudja miért? — A föld, a parányi kék csillag, a szétszakadt bolygó, a testvércsillagok, a vörös fény, a holdak és napok, a ködfoltok, a tejút, — ismét elmaradtak egyenkint, elvesztek előle, — ismét sötét lett, merre járt, tüzes zászlója újra megnőtt, — futása újra sebes lön.

Ujabb háromszáz év.

Néhány csillaggal kevesebb volt az égen, néhány foittal több a napban. A föld is megváltozott.

(Folytatjuk.)

Szerelmi ítélőszékek a középkorban.

Irta: Szentirmay Elemér.

(Vége.)

Ünnepélyek és lovagjátékok alkalmával szerelmi ítélőszéket tartottak: VII. Estei Azzo Ferrarában, Camerinói Girardo Trevisóban, Montferratói marquisné saját kastélyában, I. Johanna királyné Nápolyban.

Legelőször Montferrato marquisné ítélőszékét vették igénybe, ki nagyon szellemes nő hírében állt, s igen kedves költeményeket is írt.

Az olvasó előtt tán nem lesz érdektelen, ha a már közölt eseten felül még néhányat megösmertetünk a szerelmi ítélőszékek elé terjesztett tételek közül, s egyidejűleg bemutatjuk a formát is, mely szerint a megoldás történt.

Természetesen az elbírálandó kérdések a szerelem egyes esélyeihez mérten különbözők voltak.

Sok érdekes esetet ölelnek föl a troubadourok költeményei, közölve: Crescimbeni Zuadrio, részletebben Sainte Pelaeie és Renouard által.

Ez utóbbi a provencai költők történetét is megvilágította.

Sordello, a nagy mantuai szellem, kit Dante is nagyrabecsült, — csodálatosan kedves költeményeket rögtönzött.

Gyakran fölkereste a szerelmi ítélőszékeket, s egyizben afelett vitakozott: vajjon a lovagnak, — ha imádotját haldokolni látja, — szintén meg kell hálnia, avagy tovább élnie?

Egy más versenyvitakozásnál, melynek elnöke a Campaniai grófné volt, azon kérdést tárgyalták: vajjon a férfi inkább óhajtana-e egy nőnek férje, vagy kedvese lenni?

Ismét más alkalommal kérdés tárgya lön, hogy két lovag közül, kiknek egyike bátor és vitéz, de érdemekben szükölködik, — a másik pedig érdemekben gazdag, de bátorsága nincs: melyiket kelljen egy hölgynek udvarlójául választania?

A „Cour d'amour“ hosszabb vita után az előbbi részére döntött.

U j a b b :

Vajjon egy hölgy becsülését a már szerencsés kedvesnek kell-e keresni, vagy annak, ki e szerencsében még csak részesített remél?

A szavazás túlnyomó többséggel a kérdés első felére nézve lön kedvező.

U j a b b :

Két hasonló érdemmel bíró lovag szeret két hasonló szépségű nőt. Az egyik a boldogságnak már birtokában van, — míg a másik csak reméli azt elérni.

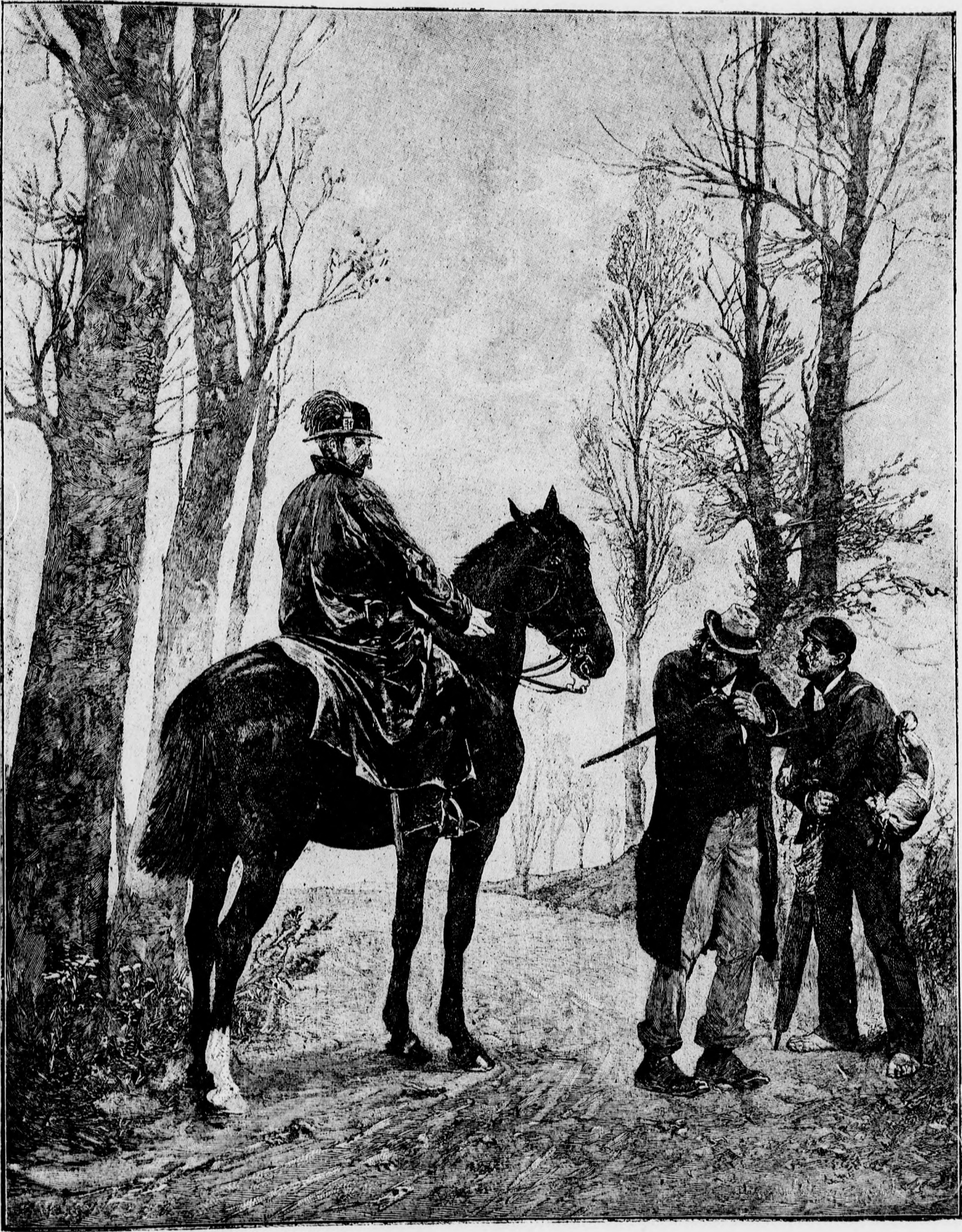
A kettő közül melyik iránt kell a nőnek több jóságot és nemeslelkűséget tanúsítani?

— Az utóbbi iránt! — hangzott a többség válasza.

Az ítéletek többször nélkülözték a logika törvényeit, s inkább az érzelmek pillanatnyi behatása alatt szülemlettek meg.

A föl adott kérdések s tételek tartalmából következtetést lehet vonni azon kor előkelő világának gondolkozásmódjára, mely — mint már említettük, — nem igen simult a szigoru erkölesiség kívánalmaihoz.

Ha még nem váltunk volna unalmassá, kedves olvasóink szives engedélyével, közlünk egy híven

Csendőreink munkában.

visszaadott példát, mely egyszersmind a formát is föltárja, melynek keretében az ily tételek a szerelmi ítélőszékek által elintéztettek.

M. úrhölgy és N. gróf között versenygés támadt egy tétel fölött, melynek elbírálása végett a Champagnei grófnéhoz, mint a Cour d'amour elnökéhez fordultak.

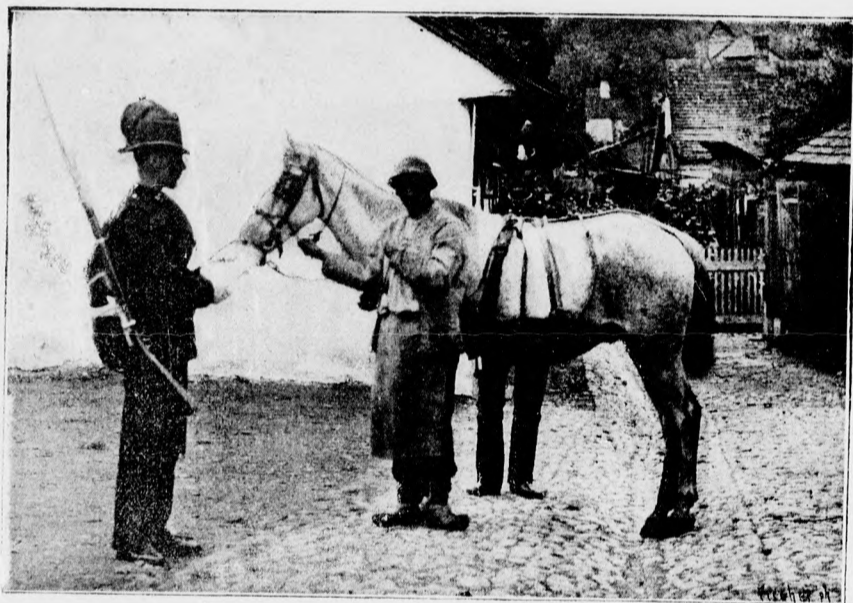
Im a példa:

Magas hölgy, Champagnei grófné!

M. asszony és N. gróf tiszteletüket jelentik kegyednek, s mindent kívánnak, mit a világon az öröm és boldogság nyújthat.

Régi tapasztalás tanítja, hogy az igazságszolgáltatás ott keresendő, hol a bölcsesség lakozik, és azt, amire szükségünk van, inkább egy teljes forrásból kell merítenünk, mint kis patakoktól kikoldulnunk. Mert a mi szegény, az nem vezethet gazdagsághoz.

Midőn egy alkalommal a kerti fák árnyában ültünk, s a szerelemtől és annak törvényeiről beszélgettünk, azon kettős kétely támadt bennünk: vajjon hitvesek

Csendőreink munkában.

között a szerelem bírhat-e azon hatással s erővel, mint a szeretők között s lehet-e annak tartósságára számítani?

Továbbá, vajjon a féltékenység, mely oly sok s nagy bajoknak okozója, bír-e jogos alappal a házastársi viszonyban?

E kérdések fölött vitatkozván, természetesen mind-egyikünk a maga nézetét védelmezte, s midőn hosszú érvelés után sem tudtunk eredményhez jutni, egyértelműleg abban állapodtunk meg, hogy magasságod véleményét fogjuk kikérni.

Ösmerve bölcsességét, jól tudjuk, hogy ítéletében még senkisémet esalatkozott.

E levelünkben tehát együttesen kérjük magasságodat, hogy kételyeinket megoldani s afelett határozni kegyeskedjék.

Egyidejűleg megküldjük irásban mindkettőnk érveit, azon biztosítással, hogy a nemes grófné által hozott ítéletben teljesen megnyugszunk, így parancsolván ezt a szerelmi ítélőszék törvénye is.

Válaszát megkülönböztetett tisztelettel kéri

M. úrnő.
N. gróf.

Válasz:

Nemes és bölcs úrnő M.!

Tiszteletreméltó gróf N.!

Üdvözet önöknek a Champagnei grófnétől.

Mindig örömet okoz nekünk, ha a méltányos kíváncsalmakat teljesíthetjük és segílyt nyújthatunk azoknak, kik azt tőlünk ildomos modorban kéri.

De másrészt föladatunk körébe tartozik fölvilágosítással szolgálni azoknak, kik a szerelem törvényeinek magyarázatában megtévednek.

Azért haladék nélkül megkísértjük a kérdéseket, melyek önök által elének terjesztettek, tüzetes átgondolás után bíróilag megoldani.

Válaszunk im ez:

Hitvesek között a szerelem nem bírhat azon hatással s erővel, mint a szeretők között. Mert míg ez utóbbiak tisztán hajlamból, forró hévvel tesznek egymásnak mindent, anélkül, hogy erre szükségképpen köteleztetnének, addig a házastársaknak kötelességében áll magukat kölesönösen odaadni, s egyik fél sincs jogosítva magát a másiktól elvonni.

A szerelem tehát — mint ilyen — köztük tartósságra nem számíthat, de igenis válhatik gyöngéd barátsággá.

A frigyből folyó bizalomnál fogva féltésnek sem lehet helye közöttük, bár a szerelem törvénye azt tanítja, hogy féltés nélkül szerelem nem is létezhetik.

A megszokás sokat levon az érzelmek melegéből. Ez is bizonyítja előbbi állításunkat.

Óhajtjuk, hogy önök a Cour d'amour ezen megoldását kötelezőnek elösmerni szíveskedjenek. Anno Domini MCLXIII. stb.

Egy lovag egy szép hölgynek udvarlás közben ajándékkal kedveskedett. A hölgy elfogadta azt, de azért hajthatatlan maradt.

A lovag őt Eleonóra királyné ítélőszékénél panaszolta be, s attól a következő ítéletet nyerte:

„Egy nőnek nem szabad elfogadni ajándékokat, melyek szerelmi számításból adatnak, vagy meg kell azért jutalmaznia az illetőt. Mert ellenesetben túrnice kell, ha a megvásárolhatók közé számíttatik.“

Ime még egy ítélet a gascognei udvarból.

Egy lovag minden szemérem nélkül nyilvánosságra hozta szerelmi viszonyának legkényesebb titkait.

A Cour d'amour minden tagja erélyesen követelte e büntény rögtöni megtorlását, attól tartva, hogy elnézés esetén a példa ragályossá válhatnék.

A gascognei ítélőszék a következő büntetést szabta ki az illetőre:

„A kiméletlen, gyáva lovag a jövőre nézve megfosztatik a szerelem minden reményétől, megvetéssel sujtatik, s a hölgyek és lovagok által minden szerelmi ítélőszék előtt meggyaláztatik.“

Ha pedig valamely hölgy oly merész lenne e határozatunknak ellenszegülni, s a megvetett lovagot kegyében részesíteni: annak minden gyöngéd érzésű nő örök időkre ellenségévé fogna válni.“

Be kell vallanunk, hogy a közölt ítéletek világosan elénk tükrözik a hódolatot, mit azon kor női megköveteltek, s hozzátehetjük, hogy a férfiak ezzel készségesen adóztak is nekik.

Azt sem lehet tagadnunk, hogy a szerelmi codexekben sok kedves eszmévei s ténynyel találkozzunk, melyek ha nem is felejtetik el, de tetemesen enyhítik az erkölcsi élvek fölfogásában megnyilatkozott társaságot.

Ők élvezték a hatást, anélkül, hogy annak okairól mélyebben gondolkoztak, s következményeit mérlegették volna.

A korszellem akár jó, akár rossz, igaz vagy téves, egyaránt kiterjeszti uralmát a társadalomra, emberiségre.

És vajjon a szerelem világában mennyi a hasonlóság s mennyi az eltérés az akkori s mai társadalom között?

Ennek megítélését ezúttal kedves olvasóinkra bizzuk.

Népdalok.

I.

*Faluvégi barna kislány
Jaj, be árva!
Falu végén négy fal közé
Van bezárva.*

*Bús a képe, szomorú a
Gondolatja:
Fonogat, tán szemfödőjét
Fonogatja.*

*Eltiltottak, tölem, édes,
Eltiltottak,
Kettőnk közé tilalomfát
Állítottak:
Azt mondották a szívnek, hogy
Ne szeressen,
Hogy a szívünk soha boldog
Ne lehessen.*

*Faluvégi barna kislány
Sohse hervadj,
Szerelmednek, bánatodnak
Oka nem vagy.
Ne gyötörjön énmiattam
A búbanat;
Ne te halj meg, én haljak meg
Teutánad!*

II.

*Fehér selyemkendőm
Babám varrta,
Nefeletsvirág van
Varrva rajta.
Azért varrta azt ki
Nefeletsszel,
Hogy a megvarróját
Ne felejtsem!
Nem feledlek, édes,
Nem feledlek,
Hűséges galambként
Emlegetlek:*

*Emlegetlek egyre
Hű szívemmel,
Bánatos, kesergő
Szerelmemmel!
Selyemkendő, édes
Selyemkendő!
A te drága selymed
Nem veszendő;
Nefeletsvirág van
Varrva rajta:
Áldja meg az Isten,
Aki varrta!...*

Xánya Lajos.

Fogadtatásom a portugál királynőnél.

A közelmúltban hivatalos misszióban volt Portugáliában dolgom, először jártam életemben azon a tájon, persze roppantúl érdekelt minden és mindenki. Nem is útleirást kívánok adni hisz azt már annyian és annyiszor irták meg előttem, hogy ezt a témát újból megbolygatni részemről csak fölösleges munka volna.

Párisból a Süd-Express kényelmes kocsija repített délnek s első nagyobb állomásunk Bordeaux volt, hol ki is szálltunk és megvártuk a legközelebbi expresst, mert köztudomásu dolog, hogy a Süd-Express csak kétszer közlekedik hetenkint Portugália fővárosa, Lisszabon felé.

Maga a város remeknél is szebb, régi épületeivel is impozáns benyomást tesz az idegenre. Hát még a kikötő, amely Franciaország egyik legnagyobb forgalmi gócpontja, csakugy nyüzsg a tenger a sok kisebb-nagyobb hajótól. Árbóczos, gőzhajó, evezős-schalupok zagyva tarkaságban váltakoznak. A város maga, mint a vidéke, beláthatatlan messzeségben körül van véve híres szőlőivel. Érdekes e szőlészeteket megnézni, olyan mintaszerű vagy ahoz fogható berendezést nem láttam még sehol

Csendőreink munkában.

széles e világon, pedig hát elmondhatom magamról, „bejártam a világot“, vagy legalább is a felét.

Laikus ember létemre is szörnyen érdekelt, s egyik legnagyobb szőlőbirtokos vendégei voltunk, ennek kalauzolása és demonstrálása mellett élveztük végig szőlőinek mintaszerű berendezéseit.

Az étkezés, bár készitési módja kissé az olaszra emlékeztet, eléggé jó és bámulatosan olcsó s hozzá a bordói vörös, amit buteillákban szerviroznak hozzá, egyenesen isteni. Az operában, mely ha nem is szebb, de sokkalta nagyobb, mint a mienk. Egy Faust-előadást néztünk végig, elég jó előadásban, de azért ne szégyeljük magukat operánk derék tagjai, különben eljártsszák ők itt minálunk a Faustot, mint ahogyan azt Bordeauxban láttuk, a színház zsúfolásig megtelt, bár vagy százharmincznyolczadszor adták már ez operát és a helyárok csodás olcsók, talán ez a nyitja annak a nagy tolongásnak. Magunk már csak agiotágeval tudtunk magunknak jegyet szerezni, köztudomásu dolog, hogy ott, mint egész Franciaországban, a színházjegyekkel való kereskedés javában virágzik.

Innen Biarritzba, azután pedig Lourdesbe zarándokoltunk. Társaságunk javarészt angolokból és amerikaiakból állott. Biarritzban ellenben az orosz elem volt túlsúlyban, bár ott is sok hazánkfiával találkoztunk, akik ott töltik a hidegebb időszakokat

De jó dolguk is van, az Atlanti-óceán zúgó habjainak mormolása, a messze távolban fel-feltűnő kereskedelmi árbóczosok és az esplanád előtt quasi a fürdőt határoló óriási fejalaku sziklatömb, mely meredeken kiáll a tengerből, igazán ideális hangulatba hozzák a csendes szemlélőt. Amott túl a kaszinó, melyben éven-kint örült vagyonok úsznak el, oda nem direkte azért megy az ember, hogy játsszék, habár a kaszinónak, amelybe igen nehezen lehet csak bejutni, tulajdonképeni célja a játék, hanem gazdag emberek szórakoztatóhelye ez. Mesébeillő eleganciája fölülmulja Monte-Carlo és Spaa játéktermeit, belépti díja is sokkalta drágább. Négy, öt játéktermein kívül egy egész sereg hangverseny, tennispálya, automobil-verseny és még ennél is több vállalkozó szellemű hölgy áll a mulatni vágyók rendelkezésére. Biz' ez nem szegény embernek való mulatság, mert azt hiszem, száz frankon alul a legnagyobb takarékoság szemmel tartásával sem lehet naponkint kijutni. Maga az indóház érdekes képét nyújtja az élvhajhászó gazdagok tömegének. Nincs vonat, amely ne hozna és ne vinne száz meg száz új alakot. Van itt spanyol, francia, orosz, angol, magyar, még exotikus királynőket is talál az ember szép számban. Daxot magunk mögött hagyva, Hendaye felé robog a francia „rapid“, amely körülbelül a mi expresszünknek felel meg. Érdekes, milyen tiszta, milyen szép kis bakterházakban laknak a vasúti örök, a francia és spanyol határt csak egy kis folyócska választja el egymástól, a folyócskán innen mesés rend és tisztaság, a folyótulós partján pedig, alig puska lövésnyire, piszok, rongyos, satnya alakokkal találkozunk az ember, mintha vadak közé kerülne. Bámulatos a két ország közötti különbség, hogy ezt maguk a spanyolok nem veszik észre, legalább ott a határnál látnák el jobban közegeiket, hogy a kontrasztus ne legyen olyan szembe-ötölő. Az első állomás Irun. Érdekes, hogy talán tizenöt percnyire vannak a francia határtól, de az állomás főnökén kívül senkisé sem beszélt a pályaudvaron franciául. A pályaudvart henyelő, tunya, selyem és bársonyba öltöztetett deli legények állják körül, nem tudom, a baksist várják, vagy a jó szerencsét, szörnyen unszimpatikus alakok. Szép napbarnított arczuk inkább már creolszinű, viseletük festői. Ha az ember a közelükbe kerül, undorral fordul azonnal vissza, csupa piszok és mocok minden rajtuk, talán egyszer mosakodhatnak egy hónapban a látottak után itélve. Na, ha az idegen az első spanyol állomáson látottak után itéli meg a büszke spanyolok országát, az impresszió nem valami hizelgő lehet a spanyolokra. Jegyet mentünk váltani, mert Salamankáig egy társulat a vasut, a melyet ott Caminháknak hívnak, és e két társulat egymással örökös harcban áll; azzal mulattatja az utazó közönséget, hogy a gyorsvonatnak néha öt-hat órát kell várni, míg kapcsolást kap. Akkor is átszállítják az utasokat, borzasztó kellemetlen utazás, különösen hölgyeknek az, akiknek minden bagázsijukat át kellett három-négyyszer is szállíttatni. A jegypénztárnál egy pénztáros-familia állott. Az apa, a felesége, tán az anyósa is ott volt, persze a gyermekek, kettőt vagy hármat láttunk a drót-kalitikában, szintén segédkeztek. De kell is oda munkaerő, mert nyomtatott jegyek helyett kemény rózsaszínű négyzögletes papirosjegyeket adtak, amelyre úgy vezették rá az állomás nevét, az osztály számát, és a lefizetett összeget. Ugy látszik, belátásuk szerint, mert négyen voltunk egy társaságban és valamennyien más-más összeget fizettünk le, de bárhog is volt, örültünk, csak hogy megint mehettünk. Utközben leszálltunk, és minden nagyobb állomásnál ittunk egy pohárral oportói bort, mondhatom, hogy ennél jobbat nem ittam még életemben, körülbelül tíz centbe került, ami nem egészen nyolcz fillér. Első nagyobb állomásunk San-Sebastian volt, a spanyol királynő, és a spanyol arisztokrácia üdülőhelye. Nem oly fénypompájú, mint Biarritz, de azért olyan pezsgő élet folyik benne, mintha nem is az elmúlt esztendőkhöz kaptak volna verést az amerikaiaktól. Ott láttunk egy pár hadihajót, amelyek a spanyol-amerikai ütközetben részt vettek. Beszélgettünk egy pár matróz-katonával, az ott hallottakat tollal leírni nem lehet, azt ezektől a szegény emberektől maguktól kell hallani, hogy megértsük azokat az iszonyu kínokat és küzdelmeket, amit ezek a szegény páriák végig-

csináltak. Az amerikaiak nem verték meg a spanyolokat, hanem egyszerűen ezek vesztették el a háborút még mielőtt elkezdték volna.

Hja, a legnagyobb magyarnak igaza volt, amikor háromszor is hangoztatta, hogy mindennek a mozgatója a pénz. Ez a „nervus rerum“.

Az egész uton — bocsánat e kifejezésért — papokat meg szamarakat, illetve öszvéreket láttunk, igazán ennyi papot, és ennyi szamarat, pardon, öszvért akartam mondani, nem láthatni sehol, mint Spanyolországban, értjük már a spanyol nép felháborodását.

Portugáliában sokkalta szimpatikusabb képet kapunk, maga a határnál is kellemesebbek a vámőrök, mint Spanyolországban, ahol keresztül-kasul hányják az utas holmiját, mítsem törődve azzal, mit fog a szegény utas tenni, ha a vonat fűtyöl és ott-hagyja őt, nem egyszer esik meg ilyes.

Remeknél is szebb vidék, kevésbé termő, mint Spanyolország, de a spanyol ellentéte ez a dolgos, szorgalmas nép.

Lisszabonban a szállodámban már ott várt az osztrák-magyar nagykövet és meghatalmazott miniszterünk, gróf *Brandis Ottó* egy meghívása, amely — előzetesen bejelentettem magamat — egy esti barátságos ebédre szólított. Itt közölte velem, hogy a király és a királyné másnap fél egykor kívánnak fogadni. Lisszabon hegyes dombos heleties színezésű utcáin végigrobogott másnap a követségi fogat, mely elég pittoresk képet nyújthatott, jobbon ott ült gróf *Brandis* teljes díszben, míg szerény magam összes külföldi rendjeleimmel, és természetesen legelől az imént kapott királyi rendjellel. Megjelentünk a felségek fogadótermeiben, tengernagyok, hölgyek, tábornokok, diplomaták és kis számban papok, ami fel is tűnt előttünk. Csekély vártatva megjelent a királyi pár főudvarmestere, *Conte du Sabougoza*, aki nagy, ékes botjával hármat koppantott a fényesre beeresztett padlóra, mire megnyílt a nagy porta és rajta megjelent a portugál királyi pár. A király alacsony, középső, piroszposzgás alak, míg a királyné két fejjel magasabb, mesésszépségű, sugár termet, valódi fejedelmi alak, hozzáfogható szépségű asszonyt csak egyet ösmerek, és ez a Davonshiri nagyhercegnő. Különben Amália királynőben Bourbon-vér pezseg, akiről feljegyezte a krónika, hogy a maguk idejének legszebb asszonyai voltak, azt mondják, nem jó házaseletet élnek a portugál királyi pár, azt igazán nem értem, oly előzékeny, oly gyermeten kedves volt a király vele szemben, hogy nem akarom, s nem is tudom e kőszá hirt elhinni. Az általános fogadtatás után, egy udvari furrir keresett fel, aki nagy aranypecsétet levélben hívott meg a királyné magánlakába, ahol egy remek zongorán játszottam a legfelségebb felség előtt. Hódolatteljesen felajánlottam neki ezuttal egyik újabb szerzeményemet, melyet „*Helianthének*“ kereszteltem el, és amely annyira megnyerte tetszését, hogy az udvari etikette daczára is, háromszor eljátszatta velem e zongoradarabokat.

A magánfogadtatás körülbelül egy félórát tarthatott és egészen átszellemülve hagytam oda a fényes palota termeit.

Időközben a társaság kocsiába ült, mert négy órára luncheon volt a királyi nyaralókban Cintrában tervezve és mindannyian siettek, hogy idejében odajöhessenek.

A Cintra útját és magát az ősrégi kastélyt leírni még csak meg sem kíséreltem, mert érzem, hogy tollam gyenge ehez, de birnék bár a Jókai ékesszavu tollával, az sem lehetne méltóképeni kifejezője a természet e remek költeményének, ilyet csak teremteni lehet s azt is csak az Isten jókedvében tehetné, de megírni szentségtörés volna.

Öszvérekkel jöttek fele úton segítségünkre, mert a lovak nem bírják a borzasztó meredek utakon a nehéz batárokat, udvari „Bereiterek“ jöttek értünk és ezek segítségével értünk el a kastély labirintyszerű bejáratához.

Először láttam e fényt és pompát és azt hiszem, nem is lesz egyhamar alkalmam hasonló szépet láthatni, de ezt a néhány Portugáliában töltött napot el nem felejtetem soha... soha...

D'Amant Leó.

Eljegyzés akadályokkal.

— Elbeszélés. —

Írta: **Dr. Simon Vilmos.**

A polgári társadalom férfitagjainak túlnyomó része határozott kicsinyléssel tekinti a katonákat, mert nem lát bennük egyebet, mint a magas adóknak legfőbb okozóit. Az ilyen civil urak azután gúnyosan mosolyognak, ha egyik-másik egyenruhás alak az ő nagyfoku elfoglaltságáról tesz előttük említést.

— Ugyan, van is a katonatiszteknek dolguk! — mondogatják a laikusok.

Pedig ez nem áll. Aki ösmerős a körülményekkel, az jól tudja, hogy főleg a nyári hónapokban nem valami nagyon irigylésreméltó az egyenruhás gavallérok helyzete. Mert bizony sokkal kellemesebb az, ha az ember a rekkenő meleg előtt a többé-kevésbé hűvös hivatali szobába menekülhet, mintha a forró júliusi nap égelő tüzeiben órák hosszán át masirozni kénytelen.

Bizony Kábay László, a budapesti honvédegyalozred fiatal főhadnagya is roppantul megirigyelte a napokban a polgári embereket, akiknek mindig föl lehet lélekzeniök, ha szükségét érzik ennek, míg ellenben a szegény katonáknak csak akkor szabad szuszogniok, ha ez a főlebbvalók akaratával megegyezik.

A daliás főhadnagy úr, miután egy fél farsangot és az egész tavaszi szezont a szép Palla Margitnak való udvarlással töltötte el, valamelyik meleg júniusi napon arra a szent meggyőződésre jutott, hogy ő bizony egészen a feleségülvevésig szereti ezt a leányt. És mivel úgy tapasztalta, hogy Margit is szívesen fogadta az udvarlását, elhatározta, hogy még mielőtt szíve választotta a családjával együtt fürdőre utazik, megkéri a kezét, hogy így, mint vőlegény, könnyebben elviselhesse a nyári elválás gyötrelmeit.

Valamelyik júniusi alkonyat csakugyan olyan magasra felszöktette Kábay László szerelmének hőfokát, hogy egyik önzetlen pillanatban esőket lopott Palla Margit szép arczáról. A leány természetesen felugrott a helyéről, és akármilyen jólesett is neki ez az édes vallomás, a jól nevelt leányok kötelességéhez képest, méltatlankodva kérdezte:

— Hogy merre ezt tenni?!

A főhadnagy mély érzéssel válaszolt:

— A szerelem jogán követtem el ezt az édes rablást. De, ha haragszik azért, hogy Kábay László főhadnagy lopott magától egy drága esőket, vegye úgy, mintha Kábay László, a vőlegénye, tette volna ugyanezt. Akarja?

A leány e kellemes vallomásra mélyen elpirult, de csakhamar szerelemmel teli hangon válaszolta:

— Akarom!

Sőt annyira akarta, hogy — hála a mama kamarában való hosszas időzésének, — arra is alkalmat vettek maguknak a fiatalok, hogy kipróbálják, milyen a jegyesek első, második, harmadik stb. esőkje.

Már éppen a tizenkettedik édes czuppanáshoz közeledtek, mikor végre Palla-mama visszajött a szalonba és egészen gyanutlanul, prózai hangon elmesélte, mennyire összeveszett az imént egy kofával, aki tizenhat krajczárt mert tőle kérni egy liter cseresznyéért. Hát nem szörnyűség az, hogy őt ilyen ostoba gazdasszonynak tartja az a közönséges gyümölcsös-hölgy?

A boldog jegyesek bizony nem valami túlságos érdeklődéssel hallgatták a mama értekezését a piaci árakról, sőt nagy titokban megegyeztek ezalatt a beszél-

getés alatt abban, hogy a főhadnagy másnap, vasárnap, délelőtt pont tizenkét órakor teljes díszben be fog állítani Palláékhoz, hogy annak rendje és módja szerint megkérje Margit kezét a szülőitől.

És, ha Kábay László úr nem lett volna katona, úgy másnap alkalmasint minden a legnagyobb rendben megtörtént volna és a boldog fiatal ember tizenkét óra tíz perczkor már Margit szülőileg hitelesített vőlegénye lett volna.

Hanem katonáéknál ez máskép van. Nekik nincs semmi érzékük a gyöngéd érzelmek iránt, ha ez zala-

Hosszú a három év.

melyik magasrangú katonatiszt akaratával vagy tervével összeütközésbe jut.

Kábay László főhadnagy úr vasárnap délelőtt fél-tizenkettőkor éppen a vadonutaj attiláját gombolta be, mikor Krummer Károly ezredes úr segédtisztje azzal az üzenettel jött hozzá, hogy azonnal siessen az ezredeséhez, mert az várja őt.

A szegény vőlegényjelölt-főhadnagynak választania kellett aközött, hogy a menyasszonyához siessen-e előbb, vagy pedig az ezredeséhez. Minthogy lelkiösmeretes, buzgó katona volt és a közel jövőben századosi

kinevezetésre számíthatott, misem természetesebb, mint-hogy néhány percz múlva már Krummer ezredesnél termelt. Elhatározott szándéka volt azonban, hogy megmondja a „méltóságos“ úrnak, milyen halaszthatatlanul fontos dolga van neki tizenkét óraker délben.

Csak hogy tudvalevő dolog, hogy a boszuságritkán jár egyedül. Mikor Kábay az ezredes irodájába ért, éppen a honvédkerületi parancsnoknak volt fontos beszéde az ezred fejével. Ilyenkor természetesen a világért sem szabad háborgatnia a kevesebb csillagosnak a nagy urakat tanácskozásaikban. Elképzelhető, milyen kellemes lelkihangulatban várakozott a főhadnagy csaknem egy félóra hosszat, amikor végre a tábornok úrnak el méltóztatott sétálni.

Kábay jelentkezett az ezredesnél, akit a tábornok úr valamelyik nyilatkozata igen rossz kedvre hangolt. Így történt aztán, hogy mikor Kábay csak ennyit mondott:

— Ezredes úr, jelentem alásan, nekem most igen sürgős dolgom volna, — Krummer mindjárt belevágott:

— Jegyezze meg magának, főhadnagy úr, hogyha én rendelkezem, úgy másnak nem lehet sürgős dolga. Megértette?

— Értettem, ezredes ur! — válaszolt nyugodtan, tisztelgő állásban Kábay László, miközben belsejében forrt a boszuság.

Az ezredes úr csakhamar folytatta:

— A segédtsztem e percztől kezdve negyvennyolcz óráig szabadságon lesz, mert az öcsese elég gondatlan volt, hogy éppen most halt meg, mikor a legnagyobb szükségem volna egy jóra való tisztre. Ezalatt az idő alatt főhadnagy úr fogja őt helyettesíteni. Megértette?

— Parancsára, ezredes úr! — válaszolt nagy készséggel Kábay, míg gondolatban a poklok mélységes fenekére kívánta el Krummert. Jól tudta ugyanis, mit tesz az, ha az ember ilyen ezredes mellett segédtszti, hiszen egyszer már ő is megpróbálta ezt az élvezetet. Tisztában volt azzal, hogy emellett az embernyúzó mellett, akit a közös hadseregből helyeztek át a honvédséghez, az ezredesi szolgálatoktól kezdve lefelé egészen a kutyamosó teendőjéig mindenfélét el kell majd végeznie.

Hanem persze a katonai fegyelem nem tűr ellenmondást és így a főhadnagnak is bele kellett törődnie a változtathatatlanba. Hanem azért eltökélt szándéka volt, hogy amint néhány perczre szabadulhat az ezredese mellől, mindjárt Palláékhoz siet és elmondja nekik az ő szomorú esetét.

Csak hogy Krummer úr, úgy látszik, észrevette a főhadnagy szökési szándékát és mivel nagy kedve telt más emberek kínládásában, tehát egy pillanatra sem engedte el Kábayt a közeléből. Különben is az volt a rögeszméje, hogy az egész hadseregnek és így az osztrák-magyar monarchiának a sorsa az ő egyetlen elhatározásától függ. Hogy pedig ezt a döntő rendelkezését bármely pillanatban az illetékes tényezők tudomására hozhassa, kora reggeltől késő estig állandóan maga mellett tartotta a segédtszjtét, sőt még étkeznie is Krummer asztalánál kellett, ami persze roppant kellemetlen volt a fiatal katonatisztekre nézve.

Igy történt azután, hogy Kábay Lászlónak késő estig nem jutott annyi szabad ideje sem, hogy néhány sorban bocsánatot kérhessen elmaradásáért Palla Margittól. A főhadnagy már szinte beteg lett a kénytelen-ségből magábafojtott boszuságtól. Mikor éjjel felé hazaérkezett szobájába, sirva borult dühében az ágyára. Egyre az a bizonytalanság bántotta, vajjon mit gondolhat felőle az imádott leány ilyen megmagyaráz-

hatatlan hallgatás után. Sajnosan kellett beösmernie, hogy vőlegény-jelölt létére furcsa színben tűnhetik föl Margit előtt.

Éppen ezért elhatározta, hogy másnap reggel irásban kér a leánytól bocsánatot, addig is, míg személyesen megismételheti ezt. És csakugyan kora hajnalban, szive sugallata szerint, megfogalmazta a bocsánatért esdeklő sorokat és a tisztli szolgájával reggel elküldte ezeket a menyasszonyához. Hanem a kutyamosó csakhamar azzal a hírrel jött vissza, hogy Palláék aznap hajnalban Tátrafüredre utaztak.

Kábay László érteni kezdte a szomorú valóságot. Palláék bizonyára roppantul felháborodtak az ő eljárásán és hogy kikerüljék a vele való esetleges találkozást, három nappal hamarabb utaztak el a fürdőre, mint ahogy eddig tervezték. A szegény főhadnagy belátta, hogy nagy fáradságába fog kerülni, amíg meggyőzheti a családot teljes ártatlanságáról.

Ha a kedves Krummer ezredes urat mind az a jó sujtotta volna, amit neki most boszuságában Kábay László kívánt, soha többé nem kínozhatta volna meg a segédtszjtét és az ezredét.

SZÁZADVÉGI FÉRJ.

(Regény egy kötetben.)

Irta: V. GAÁL KAROLIN.

(3. közlemény.)

Az óhajtott szombat este eljött végre, és Perei táncztanár úr megjelent óraadásra.

Edith már ez év folytán nem tanult tánczolni, csupán gyakorolt.

Nénje akarta, hogy vegyen részt, szórakozzék...

Emil szemei fölillantak az öröm miatt, mikor a levélkét kezéhez vette.

Természetesen nem olva-hatta el, míg otthon nem volt, de Edith kellemes viselkedéséből gyanítani merészelte, hogy a válasz kedvező lesz.

Kényelmes külön szobái voltak szülői házában, ahol szabadsága lehetett.

A tánczóra után hazasietett, és rögtön olvasta a választ.

Szülőinek vendégeik voltak. Ilyenkor nem hívták, hacsak saját akaratából be nem ment a szalonba.

Remegő ujjakkal bontá ki a kedves levélkét.

— Ez pompás! — gondolá, — Edith szépen tud írni, kedves kis betűk!... Lássuk, eleget is ír, de hogy mit?... Ez a fődolog.

Íróasztalához ülve, maga elé fektette a papírost.

Odakönyökölve teljes figyelemmel véste szívébe annak minden sorát, időnként kétszer is elolvasva egy-egy részletet.

Kedves Emil!

Nem tagadom, hogy becses levelének tartalma meglepett, de egyszersmind megörvendeztetett.

Mi vagyok én önhöz képest, kedves Emil!

Meggondolta-e ezt?

Boldogult szülőimet korán elragadta tőlem a halál.

A sors oly kegyetlenül bánt el velük, hogy én rólam vagyoniilag nem gondoskodhattak, mi nekik sok szomorúságot okozott.

Akkor nem értettem, minek kell vagyont hagyni a gyermekekre?

De nagynéném megértette ezt velem.

Ő sokat költött reám évek óta, anyai gondját teljesen kiterjeszté reám, lelkemet is épp úgy gondozta, mint külsőmet.

De ez neki épp úgy pénzébe került, mintha saját leánya volnék.

Most tehát tudom és értem, mennyire szükséges az életföntartásra a vagyon, a pénz.

Tudom, hogy ön gazdag, de éppen azért lehetetlenek látom, hogy szegény leánynyal lépjen házasságra.

Mi joga lehessen a háznál egy vagyontalan nőnek? . . .

Szabad-e elfoglalni oly helyet, melyhez hasonlóban nem neveltetett! . . .

Miért titkoljam el öntől, hogy szeretem? . . . Ugy hiszem, nagy hazugság volna, ha az ellenkezőt állítanám.

Engedje, hogy valamit indítványozzak.

Én nem akarom önt jeggyűrűvel lekötni. Azt tudom, hogy én szilárd maradok ön iránti szerelmemben, terjedjen bár évek a várakozás.

Vagyontalan leányért senkisémet törli magát.

De ha mégis talán a nagynéninek terve lenne velem, nem fogok férjhezmenni, mert hihetetlen előttem, hogyha igazán szeretünk egyet, ezt más miatt feledni tudnók!

Talán másként áll ez a férfiaknál?!

Világot járva, nagy ösmeretségük lehet.

Szebbnél-szebb hölgyekkel van alkalmuk találkozni. Azért, kedves Emil, maradjon ön szabadon! De ha én leszek egy komoly életre is választottja, akkor késznek talál mostani érzelmeimben megmaradva önnek hitestársává lenni.

Azért legyen nyugodt, én hű maradok.

De ha sorsa azt hozná magával, hogy más házasságot kellene tennie, higgye el, nem igénylem mostani ígéretének megtartását.

Nem mintha könnyű lenne önről lemondanom, de az ön boldogsága előttem a legszentebb! . . .

Ha olykor becses leveleivel meg akar örvendeztetni, azt kérem, és legyen hozzám mindig oly nyílt, mint amily őszinte én leszek!

Edith.

Emil elgondolkodott e levélke felett.

A leány egy szóval sem említé azt, hogy félne Emil szülőitől és egy magasabb kortól.

Pedig csupán szülőitől tartott Emil s azért i hallgatott szerelméről előttük, hogy míg el nem jön nagykorúsága, ne kellessék szülőivel küzdőterre lépni. Még könnyen azt mondhatnák, hogy gyermekésszel tekinti a jövőt.

Azért rögtön irt Edithnek.

Kedves egyetlen Edith!

Elmélkedő és komoly hangzású levele igen meglepett, de nem neheztelek, mert, ha ingatag jellem volnék, önnek igazat kellene adnom.

De így nem, kedves Edith! Én viselni akarom az ön jeggyűrűjét, s ön is viselni fogja az enyémet.

Soraiból sejtem, miként fél nagynénje lehető intézkedésétől! . . . Ez esetben, ha ő akarna Edithem fölött talán anyailag rendelkezni, s férjhez akarná adni, akkor mutassa elő leveleimet, drága Edith, és vallja be bátran, hogy jegyesek vagyunk; s nem lesz másnak nevéje.

Ami engem illet, nem ösmerek s nem is fogok ösmerni semmiféle akadályt, mely Edithemmel örök szövetségemet akadályozhatná! . . .

Azért legközelebbi növeldei próbabál alkalmából, gyűrűnk kicserélésével meg fogjuk erősíteni egymásnak tett ígéreteinket!

Örök hive

Vashalmi Emil.

Edith belátta, hogy további vonakodása a gyűrűváltástól csak Emil bizalmatlanságát keltené föl, pedig a lányka teljes szívvél-lélekkel szerette őt, s boldog volt a tudatban, hogy ő Emil nevéje lesz egykor.

Ágostainé azonban nem lett volna tapasztalt nő, ha észre nem veszi, hogy a kevély Vashalmi-család egyetlen fia, büszkesége, egy szegény leánynak hódol, s e szegény leány az ő unokahuga.

Eleinte mibe se vette, de később gondolkozóba esett.

Itt az ő intézetbeli leányról van szó, aki egyszerűs mind rokona is.

Lehet, hogy a fiatalok szívének muló fellobbanása ez, de komoly dolog is lehetne belőle.

(Folytatjuk.)

Haza: idegenbe.

Irtá: **Kirstein A. Pál.**

— Tehát, mama, egy kis önuralmat! Ne mindjárt nagyon barátságosan, ne mindjárt nagyon előzékenyen. Ha valaki három éven keresztül semmit sem hallatott magáról, akkor erősnek kell lenni, meg kell várni előbb. Mert hát nem lehet tudni, mi . . . kergette haza!

— Ernő . . . te tudod, mennyire a lelkemhez nőtt.

— Igen, igen . . . És látod: mégis, egy napon elment, s nem maradt utána semmi jel, elhagyott minden búcsú nélkül.

Az öreg asszony mélyen sóhajtott. Simára fésült, ősülő fejét szomorun horgasztotta le, karjai ernyedten pihentek bágyadt térdein.

— Hiszen igazad van, Ernő, nem volt szép tőle . . . Ti voltatok az egyetlen, ami megmaradt boldogságomból s éppen neki kellett . . . Tudod, hogy mennyire az anya szívéhez nőnek azok a gyermekek, akik a gond nehéz napjaiban biztató jövőként környezik.

Mohr Ernő öltözni kezdett. Lényében nagyfokú úri öntudatoság nyilatkozott meg. Az első pillanatban észre lehetett venni, hogy biztos minden dolgában, ösmeri rendeltetését. Biztosan és nyugodtan haladt a maga útján, célja sohasem volt oly messzire menő, hogy nem lett volna képes elérni, s emelt fejjel követte őket.

Kis felesége segített neki. Karsu testével gyöngéden úgy állott ott férje mellett, saját akarathijával, mintha az volna a legfőbb kívánsága, hogy mindenben eltalálja férje kedvét.

— Vedd a kendőt is, Ernő, igen? És a sárzipóket. Hideg van, s olyan könnyű czipóket viselsz.

A férfi mosolyogva szólt:

— Azt hiszed, Liszkám? No jöjj, ma nem akarlak megharagítani. Hiszen ez a mai nap nem közönséges nap . . .

Lehajolt, hogy lábát beigazítsa a gummiczipókbe.

— Ehhez csak megelégedett arcz illik.

— Megsimogatta az asszony orczáit.

— No, nem kell mindjárt elpirulnod, Liszka. Hiszen elég ideje, hogy férj és feleség vagyunk.

A fiatal asszony félrefordította fejét. A szemei mintha megnedvedtek volna. És ez olyan különösen illett halvány arcához és bánatos, szomorú vonásaihoz.

Mohr Ernő időközben elkészült. — Anyja felé nyujtotta kezét.

— Én nemsokára megint itthon leszek, s ha azalatt megérkezik Béni . . . Nyugodtság, anyám! nem akarom megint betegnek látni.

Az öreg asszony fejével intett.

— S valahogy ki ne menjen a vasuthoz! — A nagy hidegség csak ártana . . . tudja, mit mondott az orvos. Különben Béninek is megírtam. És (itt aztán körülnézett, hogy vajjon hallja-e a felesége, majd halkán folytatta) azt sem kell megtudnia, mi történt itt. A gyanuról se legyen szó. Minek a régi dolgokat újra elővenni?

már, amint anyósa, az öreg Mohrné, a zsebkendőjét elrejtteni igyekezett. Hozzásietett.

— De anyuskám, tán csak nem fog most sirni? most, hogy mindjárt itt lesz Béni, aki úgy örül . . .

Az öreg asszony hangos csuklással zokogott.

— Oh, gyermekem, hisz te nem is tudod, ki volt nékem az a fiu. Látod, a férjed derék, jó ember, mindig pontos és lelkiismeretes volt, van állása és tekintélye; senkisémmel mondhat róla semmit. De Béni mégis egészen más! Olyan lágy, szelid, olyan odaadó, olyan álmódzó mindenben, amit tesz. Senkivel sem tudtam vágyódásaimról úgy beszélni, mint vele. Ő mindjárt megértett s megérezte azt is, amit nem mondtam.

Liszka szeliden simogatta az öreg asszony fonnyadt kezét, mintha szótlan hozzájárulását vallaná.

— Még legénykorában is ide ült a lábam elé a kis székre s térdeimre hajtotta a fejét. Mint valami kedves, kicsi, hű kutya. És amikor így magunkban

Jön az ellenség!

Liszka azonban jól hallotta mindezt. Sötét pir futotta be arcát, utána mintegy részvét nélkül odahúzódott a nagy kályhához, ahol legalább jól érezhette magát, ahol a szívébe is melegség vonult, a szívébe, amely hosszú esztendőkön keresztül, amikor árván és egymagában állott az élet fürgetegében, nagyon is hidegen, nagyon is kielégítetlen és üresen maradt.

No de persze, neki már volt férje. Olyan, aki a maga módja szerint szerette is. Természetesen csak a magáé szerint.

Nagy keserűség szállta meg.

Férje odalépett:

— Isten veled, Liszka, — mondta, s arcát csókra nyujtotta. No, és ugyebár jó kedvben léssz! Ez a szomorú arc nem illik a visszatéréshez. Béni még nem tudja, hogy te a feleségem lettél. s ha így lát, még azt hihetné, hogy nem vagyunk boldogok.

Az asszony igyekezett mosolyogni. Aztán kikísérte a férjét. Amint újra belépett, éppen csak azt láthatta

voltunk s a napsugarak ránk hullottak, vagy ha a kályha melege fogott át, akkor oly szépen, oly szépeket beszélt, ahogy éppen csak ő tudott. Szeliden, kedvesen, teli érzéssel, rokonszenvvel . . . Istenem, hisz én öreg asszony vagyok . . .

— Anyuskám, hisz mi mindnyájan szerettük.

Az öreg asszony boldogan mosolygott, de szemében mégis köncsepek csillogtak.

— Bizony, olyan édes, jó fiu volt, becéznievaló, de fájdalom, nem az életnek. Nagyon is engedékeny volt, nagyon is lágyszivű.

Halk sóhajtás szállt föl a melléből.

— Aztán egyszerre kiment a nagyvilágba . . . Tudja isten, milyen rosszul bánhattak vele!

— De anyuskám, hiszen azt írja, hogy jól megy sorja.

Az öreg asszony tagadólag intett.

— Oh, te nem ösmered őt, lányom. Olyan ember ő, aki sohasem panaszodik, akinek mindig „jól megy

Szerecsen esküvő.

a dolga“, ha csak nem nyomja agyon a nyomoruság. Hisz tudod, lányom, akkor mindjárt ráesett a gyanú...

Ijedten szakította itt meg beszédét. Liszka arcza bíborvörösre vált s hirtelen elfordult az öreg asszonytól. Zavarodottan állott mellette. Az öreg asszony kézen fogta.

— Ne haragudj rám, Liszka. Tudod: sohasem tettem neked szemrehányást, nemesen, nagylelkűen cselekedtél, nem voltál igaztalan. Csak épp most, amikor annyi vágyódás után megint az enyém leszek, amikor karjaim közt tarthatom és ölelhetem és csókolhatom szívem vágya szerint, most minden föléled bennem; a sok igazságtalanság, amit véle elkövettek, a sok gonoszság, amit róla híreszteltek, — hát kitört belőlem a keserűség. Ne haragudj rám, Liszka, tudod, mit tartok a dolgról.

Liszka szívét a lázas dobogás majd szétvetette. Alig birt magával, s hogy fölindulásán uralkodhassék, elcsukló zokogással omlott az öreg asszonynak, második anyjának, nyakába.

— Hiszen csak az atyám miatt volt az egész. A nevét tisztán akartam megőrizni, azt is gondolhattam, hogy mindent pótolni fogok...

— Igen, igen, édes gyermekem. Te helyesen is cselekedtél, de nekünk... látod, nekünk megmondhattad volna. Hiszen tudtad, milyen viszonyban voltunk.

A kis asszonyka sóhajtott.

— Oh, ha tudná, milyen nehezemre esik ez! Elhiszem, Liskám, elhiszem... De hogy akkor mindnyájan kiáltoztak, hogy Béni tette, ő vitte el a pénzt... tudod: ez, ami fájt nekem, mert az én fiam, az nem tesz ilyesmit!

Az öreg, törődött asszony arcán boldogság látszott. Aztán nehézkesen fölemelkedett ülőhelyéből.

— Csak meg akarom nézni, minden rendben van-e, az ő...

De alig tett egy pár lépést, valaki erősen meg rántotta a csöngetyűt.

— Istenem! Istenem...

— Béni!

Két hatalmas, erős kar fonta át s tartotta sokáig ölelve.

A szobában csönd volt. Csak halk csukladozás hallatszott, s mintha a könyvek perdülését is hallani lehetett volna.

— Fiam, fiam... igazán itt vagy, itthon vagy?

— Igen, igen, anyám, s itt is maradok sokáig, mindig, örökre... míg az ég mindakettőnket közösen magához szólít. Ah, te nem is tudod, hogy vágyódtam az „otthon“ után, hogy kértem az Istent, vezessen újra hozzád! Végre ismét a régi házban élni, ahova az ember igazában tartozik, nem mindig csak idegen szobákban, idegen nyoszolyán, idegen levegőben élni, megint otthon lenni, otthon... anyám, anyám, te nem is tudod, mit jelent az!

Az öreg asszony könyezve biczentett a fejével, azután régi, megszokott helyére vezette Bényt. Liszka jobbnak látta, hogy az első találkozásnak ne legyen tanuja. Észrevétlenül kiment.

S éppúgy, mint gyermekéidején, ott ült a meglelt férfi édesanyja lábainál, fejét annak ölébe hajtva, s úgy mondta el, milyen nehézére esett a munka, a fáradozás az — idegenben, s hogy ime végre, bár vágyához mérten sokára, mégis sikerült valamire vinnie.

Az anya kezei reszkettek, mintha újra érezné az elmondott szenvedéseket. Nem tudott semmit sem mondani, csak sovány ujjaival czirógatta a fiu haját, orcáját.

— És ugy-e anyus, most már nem haragszol...

— Hogy elmentél?... Olyan boldog vagyok, hogy újra birhatlak.

— Nemcsak azért, anyám, — a pénz miatt is!

Halkan mondta, anyja mégis visszatántorodott, s szemei ijedten meredeztek.

— De hát mi... miféle... pénz?

— El kellett akkor vennem, — felelte kérő hangon a fiu. Ti nem adtátok volna ide nekem, én pedig úgy szerettem volna a magam lábán járni, valamit próbálni, erősnek lenni.

— Hát te... mégis te vitted el?

Mint valami kínos feljajdulás hangzott.

Béni csodálkozva nézte.

— Igen, igen. Hát ti másra gyanakodtatok?

Az öreg asszony fejét rázta.

— Gyanakodtunk? Nem; mindnyájan azonnal rád gondoltak. De amikor bátyád akkor a pénzt még nem tudta pótolni s főnökeihez akart menni, hogy elmondja az esetet, a rád esett gyanút, akkor...

— Ki, az Istenért, anyám, ki?...

— Liszka. Azt mondta: édesatyja becsületbeli adósságaira kellett.

— Tehát Liszka?!... Kínos arczkifejezését mintha mégis átfutná valami derű.

— Két napra rá azután pótolta is a pénzt, de azóta... teljesen elcsöndesült.

A nagy gyerek hangosan fölkaczagott.

— Oh, majd vidám fog ő lenni. Hisz ő végette tettem, végette mentem ki a nagyvilágba, s váltam téled meg, aki nekem a legdrágább vagy. Őt akartam magamnak kivívni. Hiszen úgy szerettük már akkor is egymást! S meg fogod látni, ha majd most eléje állok, s megkérem majd a magam számára, meg fogod látni, milyen vidám lesz és beszédes, s hogy fog nevetni, milyen boldogan, soha úgy egész életében. Ugye anyám, ugye?

Halotti szomorúság sirt ki az öreg asszony szeméből.

— Liszka... Liszka bátyádnak a felesége... Közéjük akarsz állani?

A legény visszatántorodott.

— Az nem igaz! Anyám, az nem lehet!

— De igen, Béni. Nem maradt más hátra. A bűnösség gyanújának súlya... senki ember fia az oldala mellett... talán csak ezért... beleegyezett.

— És nem boldog!

A könyvek patakzottak szeméből.

— Hát hiábavaló volt minden!... Oh, anyám, anyám, ilyen nagy szerelem... egészen hiába!

... Egy óra múltán már ismét nem volt otthon. Bátyjával és „sógornéjával“ nem is beszélt. Csak azt érezte, hogy előtte örökre bezáródott az otthon, hogy szerencse, boldogság helyett csak bajt hozna a házra. Ment tehát, ment hazulról: idegenből — idegenbe; a nagyvilágba.

Fordította: **Végyváry Ferencz.**

BÖLCSEK ÉS BOLONDOK KÖZT.

Irta: SOÓS ANTAL.

(17.)

Húsz perczel később már ott voltunk. A kopaszfejű Jean, ki valamikor az orleansi herceg szolgálatában állt s akinek a felesége a mostani orleansi hercegnek — József főherceg vejének — a dajkája volt, levette felöltőnket s fölmentünk a szalonba. Nem nagy társaság volt együtt, vagy tizen lehettünk. A gazdán és feleségén kívül ott volt Munkácsyné kedvence, Komáromi Mariska, De Castrone grófnő, aki Marchese név alatt világhírré tett szert, gróf Zichy Tivadar nagykövetségi tanácsos a nejevel, Nyári Sándor, akit alighogy megláttam, meg is interpelláltam az iránt, hogy tudja-e mi a medaillon?

— Hogyne tudnám?! Egy ékszer, amit a nők lánczon a nyakukon hordanak.

— No látod, hogy nem tudod. Az egy diszítés valamely falon. Majd holnap az új városházán megmutatom, hogy mi.

— Megbolondultál, barátom?

E pillanatban az ajtóban álló inas bekiáltott a terembe:

— Sa Majesté, le roi Milan!

Néhány perczel később asztalhoz ültünk. Munkácsy ifjúkori élményeiről beszélt. Vágyairól, reményeiről, a mik mind teljesültek. Utána Milán király is ifjúkori ábrándjairól, reményeiről beszélt, mik mind nem teljesültek.

— Egykor hatalmas szerb birodalomról ábrándoztam, amelynek a partjait délen, keleten és nyugaton a tenger mossa, északon pedig a Temes és a Ferenczsatorna határolnak. Arról álmodoztam, hogy idegen hatalmak képviselőitől körveve, sosem látott fénytől és ragyogástól körülvéve, ott állok majd a karlóczai székesegyházban és a patriarka rám adja áldását. Az utcákon fényes katonaság, tengernyi nép s én a harangok zúgása között folytatom diadalutamat.

Szegény király! Ha te sejtetted volna, hogy ez volt a te egyetlen álmod, ami teljesült. Tíz évvel később Karlócza utcáit ellepte tengernyi nép és fényes katonaság. A székesegyházban körülvettek idegen hatalmak képviselői, a mindenütt fény és ragyogás, a patriarka ajkáról szent ima szállt az égnek, te pedig a harangok zúgása között diadalutadat folytattad a krusedoli sirtolt felé.

— Ha a felséged álma valósult volna, én építettem volna az új királyi palotát Belgrádban, — jegyezte meg Schickedanz.

— Én meg színházat építettem volna, — szolt Herczog.

— Én meg a freskókat festettem volna a palotában, mondotta mosolyogva Munkácsy. Azután Schickedanzhoz fordulva, hozzátette a mester: „Majd én kárpótlom önt a királyi palotáért. Ha egyszer Magyarországra visszatérek, ami bizonyos, akkor ön építi a palotát. Egy szép, stilszerű palotát, aranyozottfejű korintusi oszlopokkal, pompás medaillonokkal, mik a művészetet jelképezik”.

— No látod, szoltam Nyári Sándornak, hogy a medaillont nem a nők viselik!

Mire azután Schickedanz elkészítette az Andrassy-út végén a fényes palotát az aranyozottfejű korintusi oszlopokkal, a pompás medaillonokkal, mik a művészetet allegorizálják, hazajött a nagy mester is.

A vasutról egyenestabba a fényes palotába ment, ahol már föl volt állíva a — ravatala.

De ki gondolt akkor Krusedolra és a városligeti palotára, az egész társaság vígan csevegett, s a kedélyes hangulat akkor érte el tetőpontját, mikor a király kérésének és a háziasszony biztatásának engedve, Komáromi Mariska, az ő gyönyörűen iskolázott, ezüstcsengésű hangjával, egy francia dalt énekelt.

Elmult még néhány hét, a fák lombosodtak. Megnyílt a két nagy műtárlat is, Nyári társaságában alaposan végignéztük mindkettőt, miközben folytattuk vitánkat. A magyar művészek, Munkácsy, Angyalffy Erzsike, Kallós, Rippl-Róna, ismét kitettek magukért s mindenki őket bámulta. Azután jött a nyár, s Páris kiürült. Én is szerettem volna valamelyik közeli tengerparti fürdőbe menni, de az a két fekete szem a rue Marseilleben nem engedett távozni. Eddig minden második vasárnap délutánját a három testvérnél töltöttem. Hogy elmult az örökös eső, azt az ajánlatot tettem, ránduljunk ki minden vasárnap valahova a közelbe. Ajánlatomat örömmel elfogadták. Herminka a szegfűvirágot többé nem említette; valószínűleg már el is feledte. Ugy állapodtuak meg, hogy a legközelebbi vasárnapon reggel hét órakor ott leszek, s aztán hajón Saint-Cloudba megyünk.

Ételt viszünk magunkkal, bort ott kapunk. Aztán leülünk a pázsitra, ott eszünk, iszunk, csevegünk s ha ebbe kifáradunk, majd én fölolvassok. Majd viszek magammal erre a czélra egy könyvet.

— Magammal hozom Petőfit, — mondottam — talán azt viszem ki.

— Igen, igen! Hozza el Petőfit, — szoltak mindhárman egyszerre.

Mikor a vasárnap elérkezett, a felső kabátom mellszébe dugtam Petőfit s elindultam a rue Marseillebe. Még csak hat óra volt s így kissé korán volt. Hogy az idő muljék, lassan végigsétáltam a Szajna partján, le egészen a városházáig s unalmamban megolvastam a fürdőket.

Mire odaértem, pont hét óra volt. A hölgyek már vártak. Herminka még sohasem volt oly elragadó, mint ma. A köztársaság szobra előtt felültünk a lóvonatra, mely a Szajnához vitt. A városháza mögött hajóra szálltunk s egy óra múlva már célnál voltunk. Ha olvasóim közül valaki azt várja, hogy én most leirom az óriási gyönyörű saint-cloudi parkot, az alaposan csalódik. Aki kíváncsi rá, az menjen oda s nézze meg. Felmentünk a hegy tetejébe s egy csomó évszázados fa alatt a pázsitra telepedtünk. Hozzáfogtunk az uzsonnához. Azután elmentünk virágot szedni. Herminka, akár egy őzike, folyton föl és lerohant a hegyről. Ha meglátott egy virágot, akár ötven méternyire is felszökdelt érte, kaczagva, vagy dalolva. Egyszer csak kijelenti, hogy bizony ő már elfáradt. Ugyis ő szedte a legtöbb virágot, most már pihenni akar kissé. Le is ült rögtön a pázsitra.

— Adja csak kérem ide Petőfit. Amíg maguk szedik a virágot, én majd olvasok.

— Itt van, kisasszony!

Herminka átvette a könyvet s mindjárt ahol felüti, olvasni kezd. De abban a pillanatban arcza lángborul s hirtelen a nyakához kap.

A levélborítékot a szegfűvirággal csúsztatta a keblébe. Én egészen megfeledkeztem arról, hogy kivegyem.

(Folytatjuk.)

Egyről-másról.

„Körözés“.

Lapunk kiadóhivatala ezennel tudtára adja mindazoknak, akiket illet és nem illet, hogy Matyi bácsi a szerkesztőségből megszökött. Egy érthetetlen tartalmu levelet hagyott íróasztalán, mely így szól:

„Hagyjatok pár napig pihenni, nyaralni megyek“.

A megszökött szerkesztő fiókját feltörtük. Abban találtunk tizenhétezer „Előfizetők postáját“, hatszáz elkésve beküldött talánymegfejtést, kétszáz szerelmes levelet előfizetőinktől és egy teljesen üres pénztárczát.

Ezennel körözzük a szökevénynt. Különös ösmertetőjelei: Öreg, kövér, kopasz, magas, betűszonyban szenved és koronként üldözési mánia tör ki rajta. Negatív vagy pozitív, t. i.: vagy őt üldözik az előfizetők a késve leadott postákért, vagy ő üldözi a késedelmes előfizetőket a pénz beküldéseért.

Aki Matyi bácsit megtalálja, az kapja jutalmul egy halvaszületett nagy költőnek ezután megírandó remek drámáját, melynek czime „Egy redactor nyaralása“.

Tisztelettel

A kiadóhivatal.

Válasz a körözésre. Bűnbánólag önként jelentkezem. Ide szöktem ősi hazámba, hol unokáimat ringatom roskadozó térdeimen. Mező-Túron vagyok és oly jól esik az ablakon át nézni a libákat (igazi falusi libákat), melyek (és kik) mind meztláb járnak. (Ilyenek is, olyanok is.) Áhítottam a boldogság után és az csak falun van. *Csend!* Igen, a csend a boldogság. Az édes csend, mely pihenni engedi az agyat, melyben szívünk dobbanását nem nyomja el az emberirtó gilotin, az örökké csengető villámos. Itt a fák zöldék, az ég azurkék, az emberek úgy beszélnek, mint gondolkoznak és az áldott fekete föld bőven önti a búzát, hogy mi, fővárosiak, mohón fölfaljuk.

A csend! A pihenés! Ez a boldogság. Tizenegy havi lázas munka után jólesik az agyat fölakasztani a csöndes butaság szögére. Itt nem zaklat a szedőgyerek szednivaló betübarázdákért.

Itt édes zene a gyolcsban járó paraszt köszöntése, ki megáll és nevemen szólit, holott tizenhét év óta nem látott.

Ne körözzetek tehát, édes hiveim, ha öreg esontjaimat, kifáradt agyamat kissé kipihentetem a csend üdítő balszamában, akkor jelentkezni fogok ismét, hogy az a hatezerfejtű Caesar (előfizetők) ismét darabokra szedjen kedves kacsóikkal, aranyos írásaikkal.

Azt az üresen talált tárczát pedig jó lesz addig megtölteni, mert a kaszinóban nagyban járja az „alsós“.

Ez pedig olyan nemes kártyajáték, amelyen hol én veszitek, hol az ellenfeleim nyernek.

Ne sirassatok, megkerülök. Ne körözzetek, önként fogok jönni.

Viszontlátásra! Pá!

Matyi.

IRODALOM.

Fölvívás előjegyzésre!

A parasztok fejedelme című történelmi tárgyú regényemre hirdetek előjegyzést s kérem a közönséget, hogy regényemre való előjegyzéssel vállalatomban támogatni sziveskednék.

A parasztok fejedelme, Dózsa, mert azzá kiáltatta ki magát, tragédiájával foglalkozik könyvem. Vácsolja Dózsa életét attól a ponttól kezdve, mikor fel kezdett tűnni, addig a pontig, mikor a nemesség rettenetes ítélete a parasztok fejedelmét a tüzes vas-trónba ültette.

Könyvem izléses kiállításban jelen meg, két hét múlva kerül ki a sajtó aul, addigra kérem az előjegyzéseket beküldeni, mikor is a könyveket utánvét mellett küldöm szét a t. megrendelőknek.

A regény finom papírra nyomva, tíz ivnyi terjedelemben jelen meg, és izléses kiállításáról a pécsi püspöki Lyceumi nyomda (Madarász Béla) kiadó jó hirneve kezeskedik.

A könyv ára két korona.

Gyűjtőknek tíz példány után tiszteletpéldánnyal szolgálók.

Magamat és könyvemem a t. közönség jóindulatába ajánlvagyok illő tisztelettel

Pécs, 1901. július hóban.

Dömel Anzelm,
hirlapíró.

KÉPEINKHEZ.

Csendőreink munkában. Hasznos, üdvös rendszert alkotott, aki a csendőrséget nálunk meghonosította. A csendőrök csendben végzik nagy, szép és nehéz munkájukat az ország személy- és vagyonbiztonsága fölötti örködést. Sokszor valóságos mátyásai közbiztonságunknak ezen derék, önfeláldozó emberek.

Három képbem mutatjuk be őket munkájuk teljesítésében.

Hosszú a három év. Minek is találták ki a királyok meg a császárok azt a háborút. Hogy a legényeknek katonáskodni kell. Lám, Vargha Erzsikének is volt már völegénye. Meg is lett volna a lakodalom már, de besorozták. Mint búsul szegényke, mert hosszú a három év!

Szerecsen esküvő. Fekete bőr alatt is földobban a szív. A szerecsenek között már sokan tértek az anglikán vallásra. Egy ily megtért szerecsen pár érdekes esküvőjét ábrázolja képünk.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Radóczky Ilonka. Ki tudna ily kérésnek ellentállani. A pályavers beküldése korai volt. — „Valahányszor“. Elég jó gondolat és csattanós befejezés, de a kidolgozás gyenge. Kapunk mi még onnan jobbat is. — **Többeknek.** Az arczképes levelezőlapokhoz beküldött arczképek sértetlenül lesznek visszaküldve. 100 darabnál kevesebbet nem készíthetünk. — **Vértesi.** Közlésre vár. — **Kardos Gyula.** Felhasználjuk. — **H. Szántó I.** Közlésre várnak. — **Ágh Ede.** Felhasználjuk. — **Többeknek.** Igenis van még egy vállalat, mely arczképes levelezőlapokat készít, de ott 8 korona 100 darab, míg nálunk az előfizetők 100 darabot 4 koronáért kapnak. — **Bertha Sándor.** Tessék átsimitva újra beküldeni. — **G. Diószeghy.** Köszönjük. — **Darázs Hermin.** Csak erős simitással jöhetne. — **Petőfi sirja.** Évfordulókor sorra kerül.